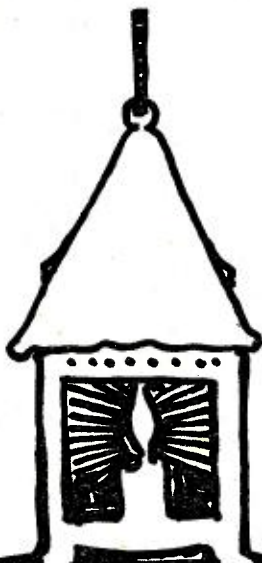

KERSTBOEK

VOOR JONG HOLLAND

KERSTBOEK
VOOR JONG
HOLLAND

ONDER REDACTIE VAN
DR. R. MIEDEMA.
BYDRAGEN VAN
DEN REDACTEUR
ANKE SERVAES
MIEN LABBERTON
REIN VALKHOF
EN EVELINE SYDKENS
BANDVERSIERING EN
TEKENINGEN DOOR
WILLEM J. VAN DAM.

N.V. UITG. MAATSCHAPPIJ, EDITIO' HILLEGOM.

DE HERDERS IN HET VELD

KERSTFEEST 1932, DOOR DEN REDACTEUR

Jongens en Meisjes,

Als jullie dit Kerstboek ontvangt, is het donker op aarde. Het is de tijd dat de dagen het kortst en de nachten het langst zijn. Gelukkig dat we, van vier uur 's middags, niet in het duister behoeven te zitten maar licht kunnen maken door slechts een knopje om te draaien of een lamp aan te steken. Gelukkig dat we kaarsen hebben om tijdens de Kerstdagen te laten branden, kaarsen die ditmaal niet op een kandelaar zijn geplaatst maar op groene dennetakjes zachtjes heen en weer wiegen. Of de boom groot is dan wel klein, of de kaarsen vele zijn dan wel weinige, doet dat er eigenlijk veel toe? Wij weten dat reeds één kaarsje in staat is de duisternis te verjagen. En daar gaat het toch om!

Als jullie dit Kerstboek ontvangt, is het donker op aarde. Het is een tijd dat heel veel menschen het onnoemelijk zwaar hebben. Zij gaan gebukt onder angst en zorgen, onder teleurstellingen en onder verdriet. Zij weten niet waar het heen moet. Aan alle kanten heerscht diepe duisternis.

Goddank dat zij niet in het duister behoeven te blijven zitten doch dat er licht is om de duisternis te verjagen. Wij vieren immers Kerstfeest, omdat we dit weten? Er is licht, dat in de duisternis schijnt en wij denken aan het oude Kerstverhaal, aan menschen die óók in duisternis leefden, aan herders die in den nacht in het open veld wacht hielden over hun kudde. Doch plotseling omscheen hen de heerlijkheid Gods zooals de plaat hiernaast zoo duidelijk aangeeft.

Het licht schijnt in de duisternis! Wij denken aan wijzen uit het Oosten die een ster zagen opgaan, maar bovenal denken wij aan het kleine kindje dat in dien nacht in een stal geboren werd. Welk een licht was dat kindje Jezus voor Jozef en Maria! Maar wat beteekent dit alles bij het licht dat Jezus op aarde heeft gebracht, toen hij rondtrok door zijn land, predikend en leerend, helpend en zegenend? Zóó sterk is dat licht geweest, dat Hij wel het licht der wereld wordt genoemd en de stralen van dit licht doordringen tot in onze dagen en in ons hart.

Wij vieren Kerstfeest omdat wij dit weten en omdat we dankbaar zijn aan God, dat wij dit mogen weten. De lichten die wij ontsteken worden symbolen, teekenen van Zijn licht, dat in de duisternis schijnt. Zij stralen als vuurtorens in den nacht en wijzen, evenals zij, een veiligen weg aan hen die in den storm zijn en door duisternis omhuld. Zij spreken van verlossing en van behoud.

Jongens en meisjes, als jullie dit Kerstboek ontvangt is het donker op aarde. Laat ons God danken dat Hij ons licht heeft geschonken en schenkt, dat in staat is de duisternis te verdrijven en laat ons vooral dit licht brandende houden, diep in ons hart, en moedig verder dragen, in Zijn naam, door den tijd die komt, tot zegen voor ons zelf en voor ieder ander die het ziet!

ANKE SERVAES

VAN EEN KLEINEN,
BLANKEN, JONGEN EN EEN
GROOTEN, ZWARTEN MAN

Er waren eens een Vader en een Moeder en een heel klein jongetje. Het jongetje heette Koen en was zóó klein, dat hij in een wiegje lag en den heelen dag lief lag te spelen en te lachen en van blijdschap allemaal grappige geluidjes liet hooren. Als de menschen uit de buurt naar hem kwamen kijken en hem hoorden, zeiden ze altijd:

„Hoort hem het leven eens mooi en prettig vinden!”

En zoo was het ook.

Het jongetje zag alleen maar het mooie en prettige in het leven en was o! zoo blij, dat hij leven mocht met zijn lieven Vader en zijn zachte Moeder, die allebei o, zooveel van hem hielden.

Het jongetje werd grooter en op een dag zette zijn Moeder hem op den grond en Vader stak zijn armen naar hem uit en het jongetje liep naar zijn Vader toe; zóó maar los, had hij de eerste stap gedurfd. Nou, toen waren zijn Vader en Moeder toch zoo blij, want nu kregen ze een grooten zoon, die op zijn eigen beentjes kon staan en Vader zei:

„Oefen maar flink, hoor kerel! als je heel ver en stevig loopen kunt, gaan we met ons drieën de wereld in en zullen we je de menschen en de dorpen en de steden en nog zooveel meer laten zien!”

„Waar is de wereld dan?” vroeg het jongetje nieuwsgierig en Vader wees hem:

„Achter den tuin begint het veld en daarachter zijn donkere bosschen en als we die door zijn, komen we aan den grooten, breeden weg naar de stad en zoo kunnen we altijd en altijd verder en meer zien”

Van dien dag af oefende het jongetje vlijtig om flink te leeren loopen, en als hij dan tot achter in den tuin geloopt was en zich daar in het gras liet rollen en lekker lui lag uit te rusten, dacht hij weer aan wat zijn Vader hem allemaal beloofd had en het gebeurde wel eens, dat hij moe werd van het denken en zijn oogjes dicht vielen

Dan kreeg Moeder geen antwoord, als ze „joe-oe!” riep uit het raam, om te hooren, of Koen gehoorzaam was en niet het hek uit was geloopt. Dan keek ze even en zag het blauwe broekje met het roode truitje op het groene mos liggen en ze lachte tegen Vader:

„Die ligt daar goed.”

Dan droomde Koentje van het leven en vond het in zijn droomen veel moeilijker en ingewikkelder, dan wanneer hij wakker was en in zijn tuin speelde, waar hij iederen boom en ieder struikje kende, waar hij ook een eigen plekje had met zijn eigen gezaaide bloemen, waar hij Vader of Moeder telkens mee verraste, als er weer mooie nieuwe knoppen uitgekomen waren.

Het jongetje verzorgde zijn tuintje zelf; zijn Vader hielp hem natuurlijk wel, maar de zorg had het jongetje zelf, en zodoende was hij bijna altijd buiten en ging hij hoe langer hoe meer van buiten houden en van de boomen en de bloemen.

Op een dag, toen hij weer met zijn Vader buiten werkte, vroeg hij opeens: „Vader, wie peutert nou eigenlijk de knopjes open en haalt er de bloemen uit?”

Toen legde Vader hem uit, dat God de menschen al dat moois geeft en ieder jaar weer opnieuw alle boomen en bloemen laat groeien en bloeien. Het jongetje luisterde aandachtig en begreep het niet heelemaal precies maar één gedachte liet hem niet meer los:

Hij hield nu voortaan niet alléén meer van Vader en Moeder, maar ook heel veel van God, die al dat moois aan hem gaf en hem zoo heerlijk buiten liet spelen in de zon.

Zoo ging langzamerhand de zomer voorbij en werd het kouder buiten en toen zei Vader op een dag:

„Het wordt te koud, om nu nog buiten te zitten spelen; kom vrouw! trek Koen zijn laarzen aan, we gaan de wereld in.”

En zoo gebeurde het.

Met kloppend hart gaf Koen zijn Vader en Moeder ieder een handje en bleef zwijsend tusschen ze in loopen . . Ze gingen eerst het hek uit, achter in den tuin en toen zei Vader:

„En nu flink hoog je voeten optillen, jongen; het veld is nat en modderig en anders glij je uit.”

Parmantig stapte Koen mee; hij steunde heerlijk op Vader en Moeder en vond het niets moeilijk; zijn schoenen zeiden: „somp, somp” bij iedere stap en Koen liep stilletjes te lachen om dat malle geluid.

„Hè, wat is het hier wijd en mooi”, zei hij opeens en Vader lachte:

„Vind je dit al zoo mooi? dan zul je straks in het dorp eens oogen opzetten en dan in de stad!”

En ze liepen verder, het veld heelemaal door, totdat ze in een groot donker bosch kwamen.

„Wat donker!” fluisterde Koen en even trok hij aan Vaders hand; die boog zich even naar hem over en lachte wat:

„Heb maar vertrouwen, hoor m'n jongen, dan vinden we onzen weg wel.”

En jawel, hoor! Vader wist zoo precies, hoe hij loopen moest, zonder één keer te aarzelen of tegen een boom aan te loopen. Koen werd er stil van en opeens begreep hij, wat Vader gezegd had:

Heb maar vertrouwen, dan vindt je je weg wel!

Langzamerhand werd het weer wat lichter — niet heelemaal licht, want de dagen gingen al erg korten en het was bijna winter — en toen stonden ze opeens voor een open plek naast het bosch en daar liep de groote weg langs naar het dorp. Vader wees het torentje, dat Koen duidelijk zag afsteken tegen het heldere wit van de lucht.

„En als we dààr nou zijn, Vader?” vroeg hij.

„Dan komt de stad,” beloofde Vader, maar Moeder zei:

„Dan zullen we langzamerhand wel moe geworden zijn en willen rusten.”

„Moe?” lachte Vader, „wie wordt er nou moe, als er zóóveel te zien is,” en ook Koen was heelemaal vergeten, dat hij wel eens moe geweest was, na een heelen dag spelen en dan o, zoo heerlijk sliep in zijn warme bedje; maar dat was nu voorbij; hij liep nu in de wereld en moest voort: niet omkijken, er kwam nog zooveel

Onwillekeurig ging hij wat harder loopen en trok aan Vaders hand; die lachte:

„Kalm aan, baasje! de tijd is lang en de wereld is groot; we komen er wel, hoor!”

Ze liepen aan den kant van den weg, want telkens kwamen er auto's in razende vaart voorbij en dan keek Koen ze ademloos na, tot de lichten ervan verdwenen waren.

„Waarom gaan die nou zoo gauw, en wij zoo langzaam, Vader?”

„Och, jongen, dat begrijp jij nog niet, maar ieder mensch gaat weer anders door de wereld: de een gaat vlug en loopt veel voorbij en de ander loopt langzaam en ziet veel en toch komen we allemaal aan het zelfde eindpunt.”

Koen keek maar en deed zijn best veel te zien, want hij begreep nu heel goed, dat Vader zoo langzaam liep, om hem veel van de wereld te laten zien en niets voorbij te loopen

Ze naderden het dorp, waar de menschen woonden.

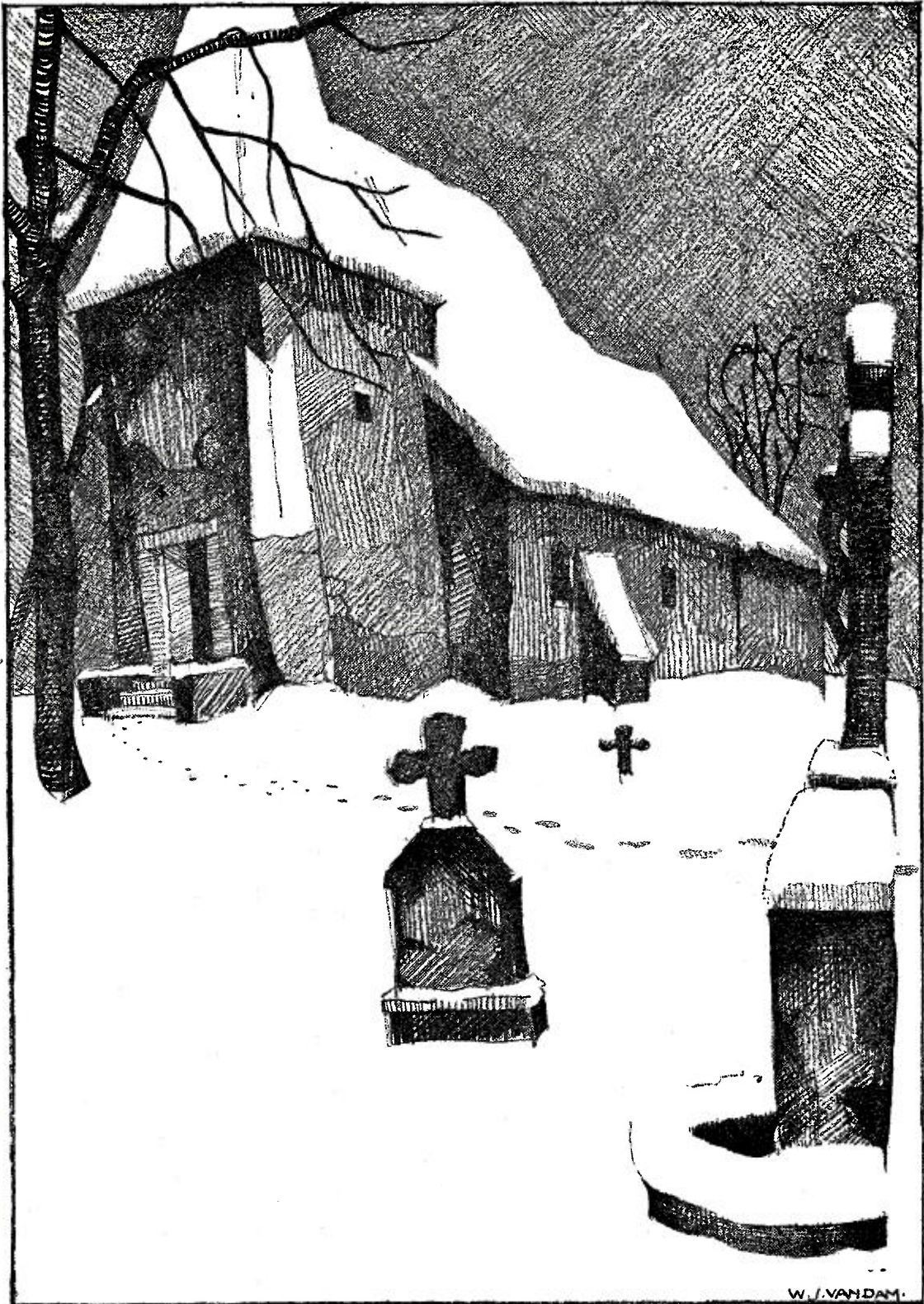
Koen werd stil van al het geloop en gepraat om hem heen: wat een massa menschen liepen er, wel een straat vol!

Het was langzamerhand donker geworden buiten en toen zag Koen duidelijk, dat al die menschen een klein lichtje op hun borst droegen, op de plaats, waar hun hart zat.

Hij wees er zijn Vader op en vroeg:

„Vader, wat zijn dat voor lichtjes, die de menschen op hun hart dragen?”
Toen legde Vader hem uit:

KERSTMORGEN IN DE EIFEL

„Dat is Gods liefde, die in ieder mensch woont, al weten de menschen dat soms zelf niet.”

Koen dacht er lang over na en toen hij, na nog een tijd geloopt te hebben tusschen Vader en Moeder in, een warme stal binnenging, waar ze mochten slapen en hij moe van al het nieuwe, dat hij beleefd had, op het versche stroo ging liggen, begreep hij opeens, voor hij insliep:

Hoe groot Gods liefde wel moet zijn, dat hij alle menschen in de wereld van Zijn liefde meegeeft en toch Zelf nooit zonder liefde is.

Toen Koen nog even zijn hoofdje optilde en naar zijn Vader en Moeder keek, die naast hem lagen, zag hij in de donkere stal ook hún lichtjes in hun hart en volmaakt gelukkig sliep hij in.

Den volgenden morgen vroeg gingen ze weer verder: Koen vol verlangen, weer meer te zien van de wereld, en Vader en Moeder vol goede zorgen, hem steeds meer te toonen. Ze liepen nu wéér een grooten, breeden weg, maar hier waren geen bosschen opzij, meest weilanden en verre vlakten, heelemaal kaal, zonder boomen, zoodat ze de stad al van hèl ver konden zien liggen

Ze liepen ze liepen en toen ze naderbij kwamen, werd Koen stil van al het lawaai, dat ze hoorden en hij vroeg:

„Vader, waarom maakt een stad zoo'n leven?”

„Omdat hier heel veel menschen bij elkaar wonen,” legde Vader uit, „en die loopen en rijden en praten, en dat alles bij elkaar geeft dat lawaai.”

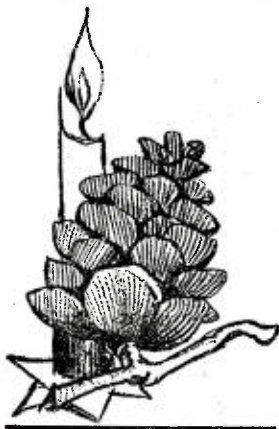
En toen ze zelf ook tusschen al die menschen liepen, vond Koen het wel grappig en was hij heelemaal niet bang, en hij moest erg lachen, omdat ze allemaal veel harder liepen dan hij. En hij vroeg aan zijn Vader:

„Zijn dat nou allemaal menschen, Vader?”

„Ja, jongen, waarom vraag je dat?”

„Omdat ik van zoovelen hun lichtje bijna niet zien kan.”

„Dat komt, omdat ze het onder een heeleboel kleeren weggestopt hebben,” troostte Vader, toen hij zag, dat Koens gezicht betrok van teleurstelling: want Vader had hem zooveel verteld van de stad met al z'n honderden lichtjes en nu zag hij de meeste heel vaag en de stad werd een teleurstelling voor Koen.

„Moeder,” en hij trok aan Moeders arm, „k wil liever naar het bosch” en hij durfde zijn Vader eigenlijk niet goed aankijken, omdat hij bang was, dat die hem zou uitlachen. Maar die lachte heelemaal niet en boog zich naar hem over:

„Waarom? m'n jongen.”

„Omdat de lichtjes me hier zoo tegenvallen,” snikte Koen opeens en Vader beloofde hem dadelijk den weg te vragen naar het dichtstbijzijnde bosch, en liep naar iemand toe, die aan het werk was op straat. Die dacht even na en begon toen te vertellen, hoe ze loopen moesten, maar opeens hield hij op en scheen zich te bedenken; en hij praatte zachtjes, om het voor Koen

onverstaanbaar te maken. Maar die verstond toch wat de man vertelde: Ze moesten in dat bosch erg voorzichtig zijn, want daar woonde een slecht mensch, een heel slechte man, waar alle kinderen bang voor waren, en die dieren plaagde en die heelemaal alleen in een arme, vuile hut woonde en leefde van wat hij stelen kon: ze moesten vooral niet te dicht bij die hut komen, want hij zou hun alles wel afnemen en misschien nog wel kwaad doen. „Wees dus gewaarschuwd!” zei hij nog eens en Vader knikte tot afscheid.

Toen namen ze Koen weer in hun midden en zochten den weg, die de wegwerker aangegeven had.

Zoo kwamen ze in het bosch.

Koen, die den heelen weg verder had loopen nadenken over wat hij gehoord had, vroeg opeens:

„Vader, wat is eigenlijk een slecht mensch?”

„Jij wijsneus!” lachte Moeder, maar Vader legde hem uit:

„Een mensch is slecht, als hij moedwillig zijn lichtje verstopt, omdat hij niet van God wil houden.”

„Kan het dan nooit meer branden?” vroeg Koen.

„Ja zeker,” zei Vader, „uitgaan kan het nooit; Gods liefde is niet te dooven, maar de menschen kunnen de glans er van wegnemen en het lichtje verwaarloozen en wie nou bij 'n ander mensch dat verwaarloosde lichtje weer laat opflikkeren, verlost zijn medemensch van het kwaad en geeft hem God's liefde weer terug: dat is de mooiste taak in het leven, m'n jongen.”

Koen ging weer rustig verder loopen denken over wat Vader had gezegd, en hij begreep tenslotte:

Als je dus vertrouwen hebt in Gods liefde, kun je daar een ander mensch óók mee helpen.

En in een klein hoekje van zijn hart hoopte hij, dat ze de hut van den zwarten man, zooals de wegwerker hem genoemd had, vinden zouden: het lichtje van hun drietjes straalde immers zoo helder.

Het werd middag en omdat het winter was en de zon al onder ging, viel de schemer in het donkere bosch en ze liepen ze liepen

Opeens slaakte Koen een kreet van verrassing.

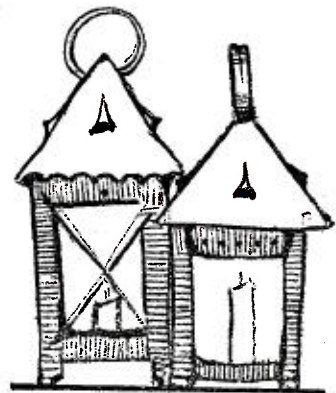
Vader en Moeder zagen ook, dat ze plotseling voor een vuile, zwarte hut stonden, met een scheefgezakte wrakke deur en met papier voor de ramen.

„Wees niet bang, Koen” en Koen vergat te antwoorden, dat hij blij was en juist heelemaal niet bang.

En Vader praatte verder:

„Het is nu al bijna donker, kom, we gaan verder en zullen weer in een stal slapen, daar verderop, bij dat licht.”

Toen rolden Koen de tranen van teleurstelling over de wangen, en Vader, die dacht, dat het van moeheid was, tilde hem hoog op zijn schouders. En toen ze

zoo een tijd gelopen hadden, zei Vader: „Ik zie een schapenstal, daar gaan we in, die boerderij wordt te ver.”

Even later lag Koen weer naast zijn Vader en Moeder en kon van teleurstelling niet goed inslapen en hij vroeg in zijn avondgebed aan God, hem toch vooral morgen bij den zwarten man te brengen — en in het vaste verrtouwen, dat God ook dat ten goede zou leiden, sliep hij in.

Den volgenden morgen zei Moeder:

„Koen, m'n voeten zijn moe, vandaag blijf ik rusten, kijk nu maar 'ns alléén wat rond in de wereld, maar wees voorzichtig en denk vooral aan de hut van den zwarten man.”

Koen keek zijn Moeder zóó blij aan, dat Vader en Moeder er allebei om moesten lachen

Daar stond hij alleen, nu zonder Vader en Moeder en vond tòch de wereld niet donker of griezellig wijd. Vroolijk liep hij het bosch weer in en zonder te zoeken vond hij den weg weer terug, dien ze gisteren gelopen hadden.

Het bosch was wel heel groot en hij werd moe en ging zitten op een lekker zacht plekje mos en hij bleef maar denken aan dien zwarten man, die daar alleen woonde en dien hij zoo graag naar zijn lichtje wilde vragen. Hij stond weer op en liep verder, en hij liep . . . hij liep . . . en eindelijk, na een heeleboel uren geloopt te hebben, daar stond hij even stil en aarzelde:

De hut ging open en Koen kwam langzaam naderbij hij bleef maar kijken: ja, alles was zwart: de man zijn gezicht, zijn baard, zijn haar, zijn oogen, zijn groote behaarde handen

De man bleef óók staan en keek, zooals iemand kijkt, die alleen door vijanden benaderd wordt. En opeens stond Koen vlak voor hem en vroeg:

„Waar is jou lichtje?”

„Welk lichtje?”

„Het lichtje in je hart.”

„'k Heb geen hart.”

„Dat 's wel waar; ieder mensch heeft 'n hart en daar woont een lichtje in, dat je kunt zien branden en dat heb je van God gekregen.”

„Ik heb nooit iets gekregen van God.”

„En je leven dan?”

„Dat heb ik van m'n Vader en Moeder.”

„En je Vader en Moeder dan?”

Toen bleef het stil

De groote man keek heel ernstig in Koen zijn hart; toen rolden er twee dikke tranen over zijn wangen en lieten er twee witte strepen na Hij wilde zich ruw omdraaien en de deur binnen gaan, maar Koen liep gauw naar hem toe:

„O, zwarte man, laat je gezicht eens zien! zie je wel, dat je wel wit kunt worden; de menschen in de stad zeien, dat het zwart aan je vast gegroeid zat, maar dat is heelemaal niet waar! mag ik je helpen wasschen? Ik ben heusch niet bang voor je, hoor! kom maar” en hij nam de groote hand in

zijn klein, blank handje en nam den grooten man mee naar binnen.
„Waarom ben jij nou niet bang voor me? vertel me dat nou 'ns" en voor Koen het wist, zat hij op schoot bij den grooten man, die hem recht aankeek en zijn armen om hem heen sloeg.

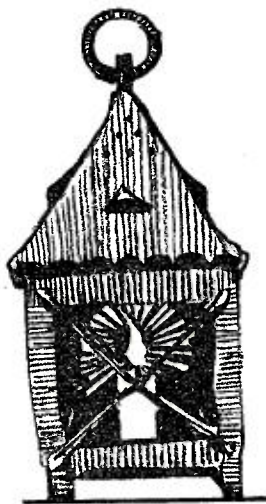
„Omdat je óók 'n mensch bent met 'n lichtje in je hart van God, alleen heb jij je licht verstopt, zegt Vader."

Toen barstte de groote man in snikken uit en met zijn hoofd op Koens schouder huilde hij lang en heftig.

Koen bewoog niet; het werd langzamerhand donker

Opeens ging de deur open en kwamen Vader en Moeder binnen, die verschrikt op de drempel bleven staan; maar onmiddellijk zagen ze, dat ze zich vergisten en heelemaal niet hoefden te schrikken, want ze keken in een paar eerlijke, goede oogen en een zacht licht straalde in de hut en dat was het licht van den grooten man, dat Koen met zijn liefde en vertrouwen in God weer aangestoken had

„Nu ken je de wereld genoeg, m'n jongen," zei Vader en legde dankbaar zijn hand op Koen zijn blonde krullen

Maria's Wiegelied.

Mien Labberton

Eveline Sypkens

Zacht en innig M.M.S. = 108.

The musical score is written for voice and piano. It consists of three systems of music. The first system begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 6/8 time signature. The vocal line starts with a piano (*p*) dynamic. The piano accompaniment features a simple, rhythmic pattern. The second system continues the vocal line with lyrics in Dutch and includes dynamic markings of *mf* and *mp*. It features a *rit.* (ritardando) section and a *a tempo* section. The third system concludes the piece with a *p* dynamic and a *plh.* (piano left hand) marking. The score is enclosed in a double-line border.

1. *fig. je mijna kind, in een kou - den stal?*
2. *schiet je mijna schat, om het ru - we hout?*

mp *mf* *rit.* *a tempo* *p*

naek - ten wand? God scharit Zijn vreu - den met mil - de hand.

p *mp* *mf*

Zie toch, een lam - me - ke wif en zacht Wensch je zoo vre - dig een

p *plh.*

goe-der nacht, Een een lief vo-gel-tje vliegt al aan,

Wil bij mijra kin-de-ke sla-pea gaan. Bui-ter sui-zelt de

goe-de wind Droom-ge-fluis-ter, nu nacht be-gint

Slaap daa, lie-ve-ke, slaap maar zoet, Moe-der is bij je, en

God is goed.

MIEN LABBERTON

DIEDERIK VAN STEUR

Dien morgen onder de rekenles nam Diederik van Steur het vaste besluit: als hij straks thuis kwam, of anders vanavond, maar in elk geval vandaag, zou hij aan Moeder alles vertellen. Ze zou bedroefd zijn, ernstig met hem praten, straf geven misschien — eigenlijk hóópte hij dat maar, dan had je tenminste het gevoel, dat het dan nu voorbij was. Afgedaan. Zijn vaste besluit gaf hem al te voren een gevoel van verlichting. Hij begreep opeens niet, waarom hij er eigenlijk zoo lang mee was blijven rondloopen. De laatste dagen waren er somber en moeilijk door geweest. Nu, in de zekerheid van Moeder's vergeving, voelde hij zich veilig worden. Wat er aan voorafging, ja, dat moest je dragen, dat had hij zich zelf op den hals gehaald.

„Wat scheelt jou vanmorgen, Diederik?” De stem van den meester, die tusschen de rijen doorliep, gaf hem een schok. Hij gluurde even op zij naar zijn buurman. Hemeltje, wat was hij achter! Teun was al bij de laatste som, hij nog pas aan de tweede.

„Niets meneer,” stotterde hij en begon vlug door te cijferen.

„Je mag wel poot-aan spelen, mannetje.”

Hij spéelde poot-aan. Hij was goed in rekenen, en hield er van. De laatste dagen was hij op school onoplettend geweest, dat wist hij best. Telkens voelde hij meneer's verwonderde oogen en vreesde vragen. Goed dat van al de jongens alleen Teun het wist. Die zou hem niet ver-

raden. Teun was een kei, een toffe vrind, daar kon je op rekenen. „Méer dan op jou.”

Het was hem, of een ander deze woorden tot hem sprak, zóó duidelijk hoorde hij ze. En toch was het alleen maar een stem binnen in hem, die ze had gezegd. Hij kreeg er een kleur van. Want die stem had gelijk, dat wist hij goed. Teun was een flinker, eerlijker, betrouwbaarder jongen dan hij. En toch geen zoetje, geen doetje. O nee. Bij alles vooraan. Op school, bij sport, bij kattedwaad. Maar géén dingen die je aan niemand vertellen durfde. Niet zoo iets als hijzelf nu pas had gedaan . . . Maar hij ging het nu alles aan Moeder zeggen.

Onder het cijferen door ging alles opnieuw door hem heen. Het was avond geweest, Vader niet thuis, Moeder met hoofdpijn te bed, Zusje bij Stien in de keuken. Hij had zich alléén gevoeld en was de straat opgeslenterd. Hij herinnerde zich nu sterk, dat hij toch een móói boek aan het lezen was toen, maar er tòch geen zin in had gehad. Op straat was het donker en stormachtig. Een koude regen viel — toch bleef hij. Gek vond hij dit nu. Maar de winkels begonnen toen ook al mooi te worden voor Kerstmis.

Wat een foút maakte hij daar! Zeven en negen is vijftien! Een klein kind leek hij, moest zeker weer naar de eerste klas. Dat verdraaide gepieker ook. Nu was het uit. Nu wou hij er niet meer aan denken. Het werd nu toch immers gauw alles goed?

Hij dwong zich, àlle aandacht te geven aan zijn werk. Nu schoot hij op. Nummer vier was doodgemakkelijk. Nummer vijf . . . Hel en schel dreunde de schoolbel door het stille lokaal. „'t Is tijd!” zei meneer's stem. „Ophouden, jongens!”

Diederik had het land. Alweer niet klaar; gisteren ook al niet. „Ik kèn jou niet de laatste dagen,” zei meneer, toen hij zijn schrift naar het tafeltje bracht. „Anders ben je altijd mijn rekenpiet.”

Hij mompelde wat en ging naar zijn plaats. Aldoor voelde hij meneer's verwonderde oogen. Zijn rapportcijfer zou wel achteruit gaan zoo.

Maar onderweg naar huis dacht hij minder aan het rekencijfer, dan aan hoe hij er tegen Moeder over beginnen zou. Vader dronk Donderdags nooit thuis koffie. Als Zusje nou misschien gauw klaar was en met haar poppen begon, en Moeder bleef nog zitten, dan had hij goede gelegenheid

Zóó als hij thuis kwam, was het of er een druk op hem viel. Stien's gezicht, toen ze hem opendeed, keek langs hem heen. Ze zei niet eens, dat hij voeten moest vegen. Anders hield ze er hem altijd voor vast bij zijn mouw.

„Je Moeder is ziek,” zei Stien. „Je mag niet naar boven gaan.”

Hè? Wat? Het heele gebouw, dat zijn gedachten in elkaar hadden gezet voor dezen koffiemaaltijd, viel onderste boven. Wiens stem hoorde hij daar?

„Is Váder thuis?” vroeg hij verbaasd.

„Ja,” zei Stien, „en Zusje is bij mevrouw de Geus. Kom jij maar bij mij.”

Onwennig zat hij in de keuken en at zijn brood. Stien deed haar best het lekker te maken, hij mocht van alles kiezen, maar hij zat met zijn beenen heen en weer te bengelen en at met groote happen, verlangend naar het oogenblik, dat hij klaar zou zijn.

„Wat scheelt Moeder dan?” vroeg hij voor den derden keer, en telkens was hij met Stien's antwoord niet tevreden. „Ze had zoo'n pijn en toen is de dokter gehaald, en een verpleegster. Het moet heel stil in huis zijn.” Nu, stil was het. Je hoorde het tikken van de keukenklok en van de gangklok. Wat was Stien ongezellig. Hij gaf een schop tegen de tafelpoot en schrok van het geluid. Met een paar groote slokken dronk hij zijn beker melk leeg en stond op. „Nou, adie, ik ga maar weer. Zou Moeder vanmiddag weer beneden zijn?”

„Dat denk ik niet,” zei Stien.

Onderweg naar school wou hij fluiten, maar het ging niet. Eenmaal botste hij tegen iemand op en kreeg een snauw. „Kijk toch uit je oogen, jongen.” „Kijk zelf,” gaf hij brutaal terug, en schrok toen hij zag, dat het een oude meneer was.

Hij werd hoe langer hoe somberder. Nu had hij willen vertellen en het was niet gelukt. En al had hij bij Moeder boven mogen komen, en al mocht hij vanmiddag zeker wel naar boven gaan — nu Moeder ziek was, nu kon hij toch niet . . . Ze had zeker weer van die erge hoofdpijn. Maar dan had Stien dat toch kunnen zeggen? Die had zoo echt vervelend gedaan, van die antwoorden gegeven, waaraan je niets had. Waarom? Hij was toch zeker zoo'n klein kind niet meer? In September was hij elf geworden.

Er ging een gedachte door hem heen, die hem opeens een hevigen angst gaf. Zijn boventanden beten in zijn onderlip. Moeder zou toch niet . . . ernstig ziek zijn? Zoo iets hoorde je wel soms, en het gebeurde wel bij andere menschen, maar toch nooit bij hem thuis? Hij begon harder te loopen, alsof hij nagezeten werd. En aldoor waren er onderwijl twee zinnen in zijn hoofd: Moeder is ernstig ziek . . . Ik kan het vanavond ook niet vertellen . . . Moeder is ernstig ziek . . .

Het werd een moeilijke middag. Hij verlangde aldoor naar huis en zag er tegen op, thuis te komen. Zou hij weer bij Stien in de keuken moeten eten? Dat dééd hij niet. Dan ging hij alleen in de kamer zitten. Alléén in de kamer? Och, Stien was toch wel aardig eigenlijk.

Toen hij thuis kwam, zat Vader in de huiskamer. Diederik schrok er van. „Dag, jongen,” zei Vader.

„Waar is Zusje?” vroeg hij, en vond het meteen zelf een gekke vraag. Hij bedoelde natuurlijk te vragen, hoe het met Moeder was.

Het leek of Vader dit wel begreep.

„Zusje blijft bij mevrouw de Geus logeeren. Dat is beter voor Moeder. Rustiger.”

„Is Moeder . . .” begon de jongen. Maar de vraag wou niet verder komen.

„Mag ik . . .” begon hij toen weer. Alweer begreep Vader.

„Vandaag liever niet, Dido. Morgen, willen we hopen. Gedraag je maar

flink, als een groote jongen, die Vader en Moeder helpt. Is alles goed met je?"

„Ja Vader."

Opeens was er weer die stem in hem, die zoo duidelijk soms praten kon, dat je er wel naar luisteren moest. „Was dat maar wáár!" zei die stem. „Eten we sámen?" vroeg hij haastig. En onderwijl bedacht hij, hoe eigenaardig dat was. Vader noemde hem bij zijn kleinkindernaam, die maar weinig meer gebruikt werd, en praatte tegelijk tegen hem als tegen een gróóten jongen. Misschien kon hij — als hij durfde — aan tafel tegen Váder — als ze zoo samen zaten . . .

„Als Moeder me niet boven noodig heeft," zei Vader. „Zal ik haar een zoen van je geven?"

„Goed," zei Diederik, en hij keek Vader na, die de kamer uitging. Flauw, dat hij niet boven mocht. Moeder zou hem straks zelf wel roepen. Je kon toch niet naar bed gaan, zonder Moeder goeden nacht te zeggen?

Hij at tòch bij Stien. Toen bleef hij daar ook maar zijn huiswerk maken. Die leege huiskamer was zoo groot. Stien overhoorde zijn geschiedenis en zijn Fransche woordjes, en ze lachten samen om dat gekke Fransch. Maar niet van harte. Er was iets in huis, dat maakte, dat je niet goed dũrfde te lachen. Net alsof het niet mocht. Toen vertelde hij Stien van koning Radboud, die zich wou laten doopen, maar het toch niet deed, omdat hij niet zoo alleen van al zijn familie in den hemel wou komen. Hij dacht dat Stien er om lachen zou. Maar ze lachte niet. Ze zei alleen: „Foei wat een rare man." Hij vond het heelemaal geen rare man. Hij zou het óók niet gedaan hebben. Wat had je aan den hemel, zoo alleen? Hij, Diederik, was nu ook alleen . . . Omdat Moeder ziek was. Erg ziek was . . . Vervelend ook dat Zusje niet thuis was. Anders keek hij niet veel naar haar om. Ze was nog zoo klein. Nog geen zes jaar. Wat had hij er aan? Maar nu had hij haar toch liever thuis gehad.

„Je moet naar bed," zei Stien. „Zal ik je brengen?"

Verbeeld je, hij was daar een baby! Maar 't was toch gezelliger als ze meeging. „Mij goed," zei hij schijnbaar onverschillig. Op den overloop liep hij langzaam. Riep Moeder niet? Ze had hem ook niet kunnen hooren, hij had zoo zachtjes geloopt. Zou hij eens even fluiten? Hij spitste zijn lippen, maar er kwam geen geluid. „Loop nou door," fluisterde Stien. Maar hij stond doodstil voor de deur van Moeder's slaapkamer, en luisterde scherp. Hij hoorde niets. Ze sliep zeker. Dat was goed, dan werd ze beter!

Stien trok hem zachtjes aan zijn mouw. „Kom nou maar, zeg!"

Hij liep mee. Wat was hij mal gehoorzaam voor Stien! dacht hij, spottend met zichzelf. Maar hij wou ook wel naar bed. Wat moest je langer op doen? In bed sliep je en morgen was alles misschien anders.

Maar hij sliep niet. Zijn gedachten waren veel te druk aan het werk. De volgende week was het Kerstmis. Hoe ging dat nu? En nu had hij tòch niet kunnen vertellen. Waarom had hij het toch ook zoo lang uitgesteld? Was hij dan bang voor Moeder? Nee, bang niet. Maar als ze zoo bedroefd

was, dat was lam. Dan schaamde je je zoo. Voor Vader was hij wèl wat bang. Het was altijd beter, als Moèder de dingen maar eerst tegen Vader zei. Maar dat kon nu niet. Nu, hij kon toch nog wel wachten? Tot Moeder weer beter was? Dat zou toch zoo làng niet duren?

Diederik zuchtte. Nu hij zoo vast het besluit genomen had, alles te vertellen, was het hem, of hij nu ook niet langer meer wachten kon. Hij lag met open oogen te staren in het donker. Van de straat kwam een heel zwak lichtschijnsel, dat grillige schaduwen gaf op den éenen muur, door de gordijnen heen. Zou hij de gordijnen open trekken? Maar dan moest hij uit bed. Nee, hij bleef er liever in. Waarom kon hij toch niet slapen? Omdat Moeder ziek was natuurlijk. Nu, was dat dan zoo iets bijzonders? Moeders waren toch wel eens méér ziek? Nu ja, maar omdat hij nu juist vandaag had willen vertellen van die portemonnaie . . .

Hij gooide zich met een ruk op zijn anderen kant. Hè, wat vervelend, als je niet slapen kon. Zou Moèder slapen? En dat ouwe mensch van toen 's avonds — zou diè nou slapen? Misschien tobde ze wel over haar beurs. Misschien was het wel haar eenige geld geweest. Misschien leed ze nou wel honger . . .

Diederik trapte de dekens wat weg. Wat was het gek warm, en dat in December! Hij had zeker te veel dekens. Sommige menschen hebben er te weinig. Zou die ouwe vrouw er genoeg hebben? Ze zag er sjofel uit, zoo'n kale mantel

Het stond opeens weer alles voor zijn oogen, alsof het gisteren gebeurd was. Och, zoo vaak hadden ze dat spelletje gedaan. Hij had het van Teun geleerd. Die had een kamertje aan een drukke straat. Dan lieten ze aan een heel dun draadje een ouwe leege portemonnaie naar beneden zakken, zóó dat die op de stoep lag. En telkens als zich dan iemand bukte om ze op te rapen, trokken ze snel op. Dan keken die menschen zoo mal, sommigen teleurgesteld, sommigen kwaad, en je had daarboven de grootste pret.

Toen hij dien avond zoo alleen was geweest, had hij daar ook opeens zin in gekregen. Maar hij was natuurlijk niet ergens bóven. Toen had hij zijn eigen beurs, die niets meer waard was en heelemaal leeg, aan een touwtje gebonden en zelf was hij achter één van de dikke boomen op hun gracht gaan staan. Het ging prachtig. Eenmaal had hij zelfs haastig zijn biezen moeten pakken, anders had hij een pak slaag opgelopen. Zoo woest-nijdig was die kerel geworden! En toen was dat vrouwtje gekomen. Diederik's hart begon sneller te kloppen. Zijn gezicht ging gloeien. Het vrouwtje. Dat had hij al deze dagen die er op gevolgd waren, niet meer kunnen vergeten. Ook nu zag hij haar vóór zich. Een groenig-zwarte mantel, een beetje scheeve hoed. Ze liep wat gebogen. Hij had weer in spanning gestaan. Zou ze de beurs zien? Zou ze d'r in loopen? Hij zag haar stilstaan, en naar den grond kijken. Niet te gauw terugtrekken, had hij bij zichzelf gezegd. Och, och, ze bukte moeilijk, de stakker. Floep, wèg schoot de beurs! „'t Is zonde," had hij haar hooren mompelen. „Zukke schandalen van jongens toch."

DE LICHTJES BRANDEN

Diederik had achter zijn boom staan lachen. Maar toen zag hij, dat zijn beurs daar nog op den grond lag! Was het touwtje er af gegaan? Hij trok het touw verder naar zich toe. Néé, de beurs zat er aan. Hoe zat dat? En ginds lag er óók één!

Hij was er heen geloopt, en had een portemonnaie opgeraapt. Dadelijk had hij begrepen: die was bij het moeilijke bukken van de oude vrouw gevallen. Zeker uit haar mantelzak. Zat er wat in? Bij de lantaarn had hij gekeken. Vier gulden en wat centen!

De jongen in het stille bed haalde diep adem. Waarom was hij het oude mensch niet nagerend? Hoe makkelijk had hij haar in kunnen halen! Hoe blij zou ze geweest zijn! Maar hij had op dat oogenblik aan heel andere dingen gedacht.

Hij had er aan gedacht, dat hij nu die Spaansche en Turksche postzegels kon koopen, die hij al lang wou hebben! En een zaklantaarn! En zoo'n hondepistooltje! Met vier gulden kon je heel wat doen!

En Diederik van Steur had de beurs in zijn zak gestoken, en was naar huis gegaan. Maar gekocht had hij den volgenden dag niets anders dan een reep chocola, en die had niets lekker gesmaakt. Nu lag de beurs in zijn kastje, verstopt achter zijn stapel zakdoeken. Hij zag haar niet, en toch hinderde ze hem aldoor.

En Moeder wist van niets. En „is alles in orde met je?” had Vader vanavond gevraagd. Wist hij maar, waar die vrouw woonde! Al eenige avonden had hij opgelet, of hij haar soms weer zag op de gracht, maar néé. Hoe véél menschen liepen er elken dag voorbij? Misschien woonde ze in een heel andere buurt, en was hier toevallig langs gekomen. En nu was ze haar geld kwijt. Misschien haar laatste. Misschien had ze er brandstof voor moeten koopen, en nu zat ze in de kou. Misschien aardappelen — en nu had ze honger. Misschien had ze wat moeten koopen voor haar zieken man. Of voor een ziek kind. Eieren of medicijnen. En ging dat kind nu dood?

Dood? Diederik voelde hoe het zweet hem uitbrak. Als je ziek was, ging je toch nog niet altijd dóód? Moeder was ook ziek. . . Wie wàs daar? „Slaap je, kerel?” Het was Vader's stem, fluisterend om den hoek van de deur. Diederik had het gevoel of hij opspringen wou en de armen slaan om Vader's hals, en huilen, huilen. Maar hij maakte alleen het geluid van zich om te draaien in bed. Zijn keel leek dicht te zitten. Toch kwam Vader verder binnen.

„Moeder is iets beter, Died,” zei Vader. „De pijn wordt iets minder. Ze wou je wel graag even zien.”

Hij gleed uit bed en pakte Vader's hand. Dat gaf opeens zoo'n warm en veilig gevoel, dat zijn oogen vol tranen kwamen. Je hoefde niets te zeggen, je stond aan Vader's hand en je ging naar Moeder toe.

Hij stond bij haar bed en hield haar hand vast.

„Wat zie je bleek,” zei hij onhandig.

Moeder glimlachte. „Jij ook,” zei ze. „Twee bleekneuzen bij elkaar. Ga maar gauw weer slapen.”

Hij vond Moeder's stem anders dan gewoonlijk. „Ben je morgen weer beter?" vroeg hij. Ze glimlachte weer. „Dat denk ik niet, Jantje Ongeduld. Je moet nog een beetje geduld hebben. Maar je bent wel een flinke kerel, hè Died?"

Hij knikte. En kreeg weer datzelfde nare gevoel als toen Vader gevraagd had, of alles met hem in orde was. „Ik heb . . ." begon hij. Hij moest het nu zeggen. Maar verschrikt hield hij op. Moeder lag met gesloten oogen en liet zijn hand los. „Ga nu maar, vent," zei Vader. „Moeder is moe." Weer boven kroop hij rillend in bed, en sliep spoedig in. Maar hij droomde van een gulden dien hij aldoor grijpen wou en die voortdurend wegrolde en dien hij toch hebben moest, om er voor Moeder sinaas-appelen voor te koopen. Als ze geen sinaasappelen krijgt, gaat ze dood, zei een doktersstem. Midden in den nacht werd hij huilend wakker.

De dagen verliepen. Vader's gezicht stond zorgelijk, Moeder was nog altijd boven. Diederik ging naar school, maakte zijn huiswerk, speelde met de jongens als altijd. Maar het was hem of geen enkel spel prettig was. „Wat hè-je met die beurs gedaan?" had Teun hem eens gevraagd. Toen was hij woest-driftig geworden en ze hadden gevochten. Nu was Teun boos en liet hem links liggen. Waarom had die ook zijn mond niet gehouden? Naar de politie brengen, had Teun hem vroeger geraden, maar dat had hij toen niet gedurfd. En nu was het toch al veel te lang geleden. Maar wat hoefde Teun te weten, dat de beurs nog altijd in zijn kastje lag?

Op een morgen zei Vader: „Vandaag komt Zusje weer thuis. De familie de Geus gaat uit, voor Kerstvacantie."

Diederik begreep het zelf niet, maar hij was blij. Echt blij voelde hij zich opeens. Hij had altijd gedacht dat hij niet zooveel om Zusje gaf, maar nu was hij blij. Zusje kwam weer thuis. Dat was weer iets van terugkeer van het oude leven.

„Dan zal Moeder ook wel gauw beter zijn," dacht hij hardop.

„Ik zit erg in zorg om Moeder, Died," zei Vader. „Begrijp je er wat van?"

„Jawel," zei hij. Eigenlijk vond hij dit een rare vraag. Natuurlijk begreep hij dat Moeder ziek was, èrg ziek was. Het was na dien eersten nacht, toen het beter leek, weer veel erger geworden. Maar nu mocht Zusje toch thuishkomen, dus . . . Hij zou zijn nieuwe Verkadeplaatjes aan Zusje laten zien, twee series had hij al, en zijn nieuwe atlasje, en wat hij op slöjdles getimmerd had en de nieuwe postzegels uit Amerika. Het zou leuk zijn, met het kleine ding op zijn knie te zitten. Wat raar, dat hij opeens zoo naar Zusje verlangde. Anders keek hij nooit naar haar om, of hij vond haar lastig, of plaagde haar . . .

Hij ging wat blijer naar school. Het was nu ook niet zóó vervelend om te denken dat het morgen vakantie was. Het was op school óók niet leuk, sinds hij kwaad was met Teun. Toch had Teun aan geen enkelen jongen iets verteld. Maar juist deze morgen, die wat lichter begonnen was, werd

de zwaarste, die hij nog had beleefd. Want toen er in de leesles een verhaal kwam, dat „de dief” heette, keek Teun op zij en fluisterde: „Dat ben jij.” Diederik voelde het snelle rood opstijgen in zijn gezicht. „Stik!” beet hij terug. Maar de woorden lieten hem niet los. Hoe durfde Teun dat tegen hem te zeggen! Hij wàs geen dief, stel je voor, hij had niet gestólen, een dièf, verbeeld je! Dat was heel wat anders!

„’t Lijkt er toch veel op.” Daar was die stem weer, die de laatste dagen telkens tegen hem praatte, nee, binnen in hem praatte. ’t Lijkt er toch veel op? Diederik boog zijn gloeiend hoofd over zijn boek. Juist kreeg hij een beurt. Het was of de woorden niet over zijn lippen wilden, hij las slecht en stootend. „Wat jou tegenwoordig toch bezielt,” zei Meneer afkeurend. „Je gaat hollende achteruit.” In het verhaal was het ook geen gewone dief. Het was iemand, die door onware dingen van een ander te vertellen, diens naam beklad en hem „zijn eer ontstolen” had. Je kon op verschillende manieren een dief zijn . . .

Aan de koffietafel kon hij nauwelijks eten. Hij zat met Vader alleen. O, als Vader’s gezicht nu maar anders had gestaan! Als Vader maar eens naar hem gekeken, met hem gepraat had. Maar zijn gezicht stond zoo . . . zoo heelemaal vol andere ernstige gedachten, dat je niet beginnen kon. Zou het minder goed zijn met Moeder? Wat zei de dokter? De jongen kauwde met moeite zijn brood. Het was of het een taaie prop werd in zijn mond, die hij niet doorslikken kon.

„Je moet vanmiddag maar thuisblijven, Died,” zei Vader.

Wat nu weer? Thuisblijven? O, heel graag eigenlijk. Maar waarom? Om . . . om Moèder? Het koude angstzweet brak hem uit. Hij stond op en ging bij Vader staan. Die legde even de hand op zijn hoofd. „Onze jongen,” zei hij. „Onze oudste, hè Died? Moeder vroeg vanmorgen naar je en toen was je er niet. Daarom moet je maar thuisblijven. ’t Is toch haast vacantie en je rapport zal wel goed zijn. En Zusje komt straks ook.” Hij bleef alleen in de kamer. Hij stond voor het raam, uit te kijken in den winterschen tuin. Maar hij zag niets van de vogels die om het voederhokje vlogen, en niets van de Kerstroos, die in haar beschutte hoekje te bloeien begon. Hij zag alleen maar een bed, en daarop Moeder. Met gesloten oogen, zoodat hij haar niets vertellen kon. En als — het nu eens — nièt goed ging met Moeder — als ze eens . . . Kon hij het haar dan nóóit vertellen? Moest hij dan zijn heele leven blijven rondlopen met dit gevoel — dat hij — een dièf was . . .? Moeder zou het vergeven hebben, Moeder zou een middel geweten hebben, om het weer goed te maken — Moeder zou hem tòch liefhebben. Moéder — Moéder . . .

Hij dacht opeens aan een avond héél lang geleden. Een heel klein jongetje was hij nog geweest. Zusje was er nog niet. En hij had gesnoept, drie lepels jam had hij uit de kast gesnoept, toen Moeder in de keuken was. Dat had hij Moeder ’s avonds snikkende verteld. Hij had lang op haar schoot gezeten. Toen had Moeder zijn handjes gevouwen in de hare en gezegd: „Doe nu je oogjes dicht, Died, dan zullen we samen naar den Heer Jezus gaan.” Toen was het heel stil geworden in de kamer, en toen had hij

gehoord dat Moeder zei: „Lieve Heer Jezus, wilt U zoo goed zijn onze kleine Dido te vergeven dat hij stout geweest is, en wilt U hem helpen, een flinke, goède jongen te worden.” Daarna had Moeder hem in zijn bedje gelegd.

Aan diën avond moest hij nu denken. Zoo zou Moeder ook nu met hem gepraat hebben. Hij had in al deze weken niet aan den Heer Jezus gedacht. En toch was het haast Kerstmis. Met Moeder vond hij het wel prettig, over God en Jezus te praten en te denken, maar alléén wist hij niet hoè en dacht hij er nooit aan. Maar Moeder kon hem nu niet helpen . .

„Dido! Dido!” Een stemmetje achter hem deed hem opschrikken uit zijn gepeins. Ha, daar was Zusje! Wat praatte ze hard en wat zag ze bleek. „Sst!” zei hij. „Je moet zachtjes doen. Moeder is nog ziek.”

Het kleine ding sprong op hem toe. „Mag ik vannacht bij jou slapen, Dido?”

Diederik voelde zich zacht worden en week. Het kleintje. Zou ze naar huis verlangd hebben? Mevrouw de Geus was toch stellig lief voor haar geweest. Zijn bed was te smal voor twee. Een kermisbed en Zusje in het zijne?

„Misschien wel,” zei hij, „als je dat zoo graag wil. We zullen Stien vragen. Wil je plaatjes met me kijken?”

Ze zaten samen op den divan, naast elkaar. Maar na een poosje zat Zusje op zijn knie en voelde hij een armpje om zijn hals. Wat mal, dat hij dat leuk vond, dacht hij. De jongens moesten hem zien! Nou ja, maar Zusje had naar huis verlangd. Ze was nog klein.

„Nou moet je wat teekenen,” bedelde ze. Hij teekende een huis, een boom, een hond, een paard. Daar moesten ze erg bij lachen. „Het lijkt wel een ezel,” vond Zusje. „Maar je kan toch mooi teekenen, hè Dido?”

„Niet erg,” vond hij zelf.

„Nou een poppetje,” wou ze. „Vier! Pappie en Moekie en Zusje en Dido.” Haar neus raakte bijna zijn potlood, zoo moest ze kijken.

„Kijk,” zei hij. „Zusje zit bij Moekie op schoot, zie je?”

Opeens begon Zusje te huilen. Ze gooide haar kopje tegen zijn schouder en snikte, hoe langer hoe harder. „Nou, nou,” suste hij en voelde zich onhandig. „Wat is er nou opeens!”

„Zusje wil naar Moekie toe. Zusje wil aan Moekie vertellen van” Nieuwe snikken maakten de woorden onverstaanbaar.

„Wil je mijn nieuwe atlas eens zien?”

„Nee”

„Je kàn nou niet naar Moeder.”

Troosteloos snikte ze voort. Diederik voelde zich opeens moe, zóó moe, dat hij wel met Zusje mee had willen gaan huilen. Tegelijk had hij met het kleine ding te doen.

„Vertel het Dido maar,” zei hij.

Ze keek hem aan. Hij zag twee groote oogen vol tranen, twee oogen die hem schenen te vragen of hij dat heusch gemeend had. Het schreien hield op. Groote druppels lagen nog op de bleeke wangetjes.

„Het is wèl erg," zei Zusje. „Ik heb zoo gejoekt en toen zei mevrouw Geus dat het niet erg was. Maar het is wèl erg," en opnieuw vielen de tranen. Diederik zat doodstil. Zijn hart klopte zwaar. Gejoekt? En nu wou ze naar Moeder? En ze mócht niet naar Moeder. Arm Zusje. Wist hij niet, hoe moeilijk dat was? En ze was nog zoo klein, terwijl hij . . . „Vertel het Dido maar," zei hij opnieuw, maar nu was er troost en warmte in zijn stem. Ze vertelde. Ze had de vaas gebroken en gezegd, dat ze het nièt gedaan had. En later had mevrouw gezegd, dat het allemaal niet erg was, en toen was het daar nooit meer prettig geweest. „Het is wèl erg, hè Dido?" „Ja," zei de jongen. „Het is wel erg. Moeder zou zeggen, dat het erg was." „En wat zou Moeder nog méér zeggen?" Het kleintje zat nu dicht tegen hem aan, het handje kroop in de zijne. Diederik dacht aan dien éénen avond, nu al zoo heel lang geleden. Moest hij Zusje niet helpen, nu Moeder het niet kon? En wist hij niet goed, hoe Moeder doen zou? Het was even héél stil in de kamer. Zóó stil, dat Diederik alles van zichzelf vergat en alléén aan Moeder en aan klein Zusje dacht. Hij hield het handje vast en nam het andere er bij. Vanzelf sloten zich zijn oogen. „Lieve Heer Jezus, wilt U zoo goed zijn om Zusje te vergeven dat ze stout is geweest, en wilt U haar helpen om een flink en goed meisje te worden . . ."

Wéér bleef het stil. Heel stil.

„Nou mag ik je atlas zien," zei Zusje.

Diederik sprong op, Hè, gelukkig, nu was ze weer gewoon. Was het raar wat hij gedaan had? Het was opeens zoo gekomen. Zoo iets zou je nooit van te voren bedenken. Gelukkig dat Zusje nu weer vroolijk keek. Ze zag er veel beter uit opeens. Het was heerlijk om nog zoo klein te zijn. Onder het atlas-kijken en praten door, werkten zijn gedachten. Zoo makkelijk als Zusje kon hijzelf niet weer vroolijk worden. Maar — wat had hij daar eigenlijk voor gedaán? Naar Moeder verlangd . . . en spijt gehad . . . maar . . .? Hij voelde dat het zóó gemakkelijk niet ging, als je grooter werd en kwaad had gedaan . . . Maar een uitweg vond hij niet, en hij begon hoe langer hoe méér, hoe langer hoe vlugger te praten . . .

Opeens ging de kamerdeur open. Daar was Vader. Zusje sprong op hem toe: „Pappie . . .!"

„Komen jullie eens mee," zei Vader. Diederik keek verbaasd naar Vader's gezicht. Het stond heel anders dan vanmiddag. Het stond — blij!

„Wat . . . wat . . .?" begon hij.

„Kom maar mee!" zei Vader weer.

En boven gekomen, op het kleine kamertje naast de groote slaapkamer, begréep de jongen. Het kindje! Het kindje was gekomen! En daar had hij heelemaal niet meer aan gedacht! Wat zou Moeder blij zijn! Zou ze van blijdschap niet béter worden?

Hij stond naast de wieg en keek er op neer. Klein broertje. Wat een peuterklein hoofdje, en wat een vingertjes! Was dat een jongetje? Bijna twaalf jaar jonger dan hij . . .

„Het kindje," jubelde Zusje. „Het is bijna een Kerstmiskindje!"

„Ik zal er niet veel aan hebben, hè Vader?" zei Diederik, en hij voelde zich erg groot en oud.

„Als Broertje dan maar veel aan jou heeft," zei Vader ernstig. „Een groote broer, waar hij op rekenen kan. Vraag je niet naar Moeder, Died?" De jongen aarzelde. Hij wist niet goed wat hij zeggen moest. Allerlei gedachten bestormden hem. „Een groote broer waar hij op rekenen kan." Maar die gemeene dingen doet...? Vragend keek hij Vader aan. Die sloeg opeens de armen om hem heen en kuste hem.

„De dokter zegt, dat Moeder beter wordt, Died! O jongen!"

En toen opeens begon Diederik te huilen. Zusje keek naar hem met groote oogen. Maar Vader trok hen beiden mee, zijn studeerkamer binnen, en belde toen om Stien, die Zusje meenam. Vader en zijn jongen bleven samen.

Den heelen verderen dag had Diederik het gevoel, dat hij Vader nooit had gekend. Was hij ooit bang voor Vader geweest? Waarom? Omdat Vader ernstig was en streng? Dat was juist prettig. Omdat Vader niet van halve antwoorden hield? Daar schoot je ook niets mee op. Maar met Vader schoot je wèl op. Anders dan met Moeder, maar niet minder goed. „Je kunt kwaad nooit goed maken," had Vader gezegd. „Je kunt alleen probeeren er wat goeds tegenover te doen. En je dan ernstig voornemen, voortaan je bèst te doen. We zullen een advertentie zetten van geld uit je spaarpot, en hopen dat het vrouwtje er op komt. We zullen ook bij de politie navragen, misschien is ze daar geweest. We zullen doen wat we kunnen."

„En als ze niet komt?" had Died angstig gevraagd? Zoo'n vrouwtje, bedacht hij, zag toch misschien zoo'n advertentie niet.

„Dan maken we een andere arme blij," zei Vader. „Dat is natuurlijk niet hetzelfde. Ik zei je al, je kunt kwaad nooit goed maken. Want al komt ze wèl, dan heeft ze toch al dien tijd angst en zorg gehad. Daarom is het maar het beste, géén kwaad te doèn."

Ja, dat begreep Diederik volkomen. Het was het beste, geen kwaad te doèn. Er was een grens tusschen ondeugendheden, tusschen kwajongensstreken — en kwáád.

Dien avond, toen hij eerst met Zusje even bij Moeder was geweest — hoe bleek zag ze, maar hoe gelukkig en blij keek ze! — en daarna Zusje in zijn eigen bed had gestopt, en haar een klein verhaaltje had verteld, liep hij nog eens even het kleine kamertje binnen, dat aan Moeder's kamer grensde. Er brandde een schemerlampje. De tusschendeur naar Moeder's kamer stond open. Het was er heel stil en schemerig. Moeder sliiep zeker, en de verpleegster zat aan de tafel. De groote jongen stond bij de wieg, en keek er in. Op het witte kussentje plekte het kleine hoofdje. „Bijna een Kerstmiskindje!" had Zusje gezegd.

Zóó klein en teer had ook de Heer Jezus eens in zijn houten kribje gelegen. En welk een mán was hij geworden! Eén die nooit kwaad deed. Maar als jongen zou hij toch zeker ook wel eens ondeugend zijn geweest? Ja, maar — Died hoorde weer Vader's stem: er is een grèns

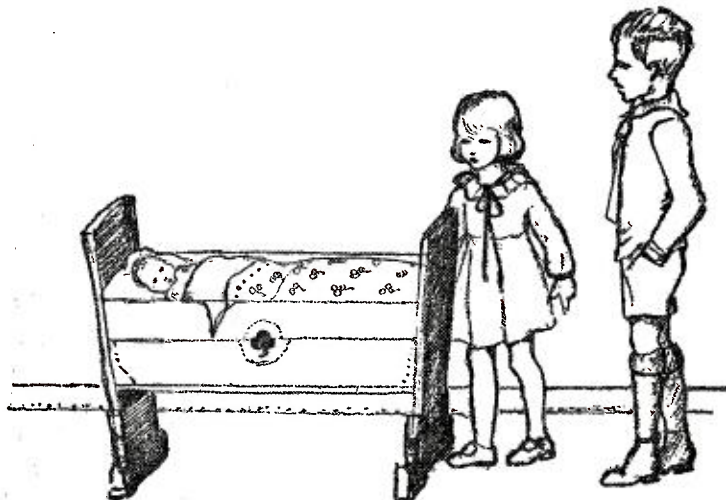
tusschen ondeugendheid en kwaád. En wat voor een man zou dit kindje worden, dat hier in het wiegje lag? Omdat het bijna Kerstmis was, wou Moeder het Christiaan noemen. Kleine Christiaan — zijn broertje. „Als Broertje dan maar veel aan jou heeft. Een groote broer waar hij op rekenen kan.”

Den heelen verderen avond, terwijl hij zijn boek uitlas en zijn schemerlampje, zijn Kerstcadeautje voor Moeder, afmaakte — hij had er al die dagen niet goed aan durven werken — bleven deze woorden in zijn gedachten. En nog nooit had hij er zoo over nagedacht, en zoo goed begrepen, dat Vader en Moeder en Zusje en Broertje Christiaan, en eigenlijk alle menschen met wie hij te maken had, nu en vooral later als hij een man zou zijn, pas ècht wat aan hem konden hebben, wanneer hij de jongen, de broer, de kameraad was, op wien ze rékenen konden.

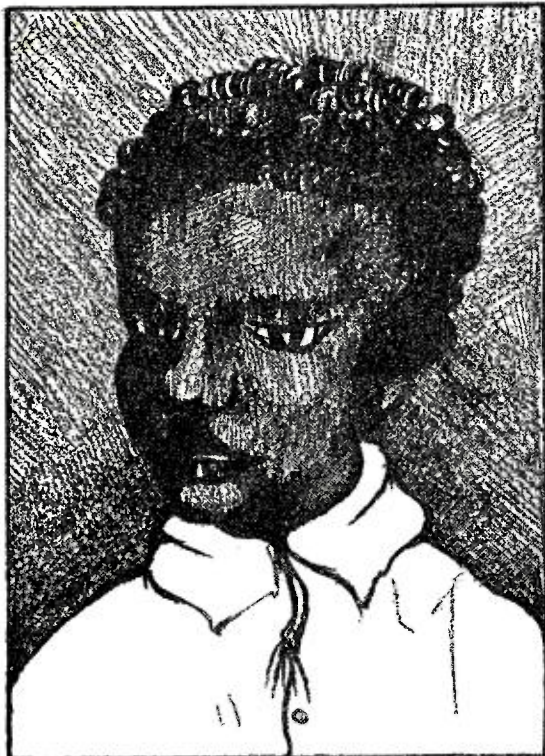
MARIA'S WIEGELIED

Lig je, mijn kind, in een kouden stal?
Warm is mijn mond die je kussen zal.
Schrei je, mijn schat, om het ruwe hout?
Méér is mijn liefde dan zilver en goud.
Staar je zoo vreemd naar den naakten wand?
God strooit Zijn vreugden met milde hand:
Zie toch, een lammeke, wit en zacht,
Wenscht je zoo vredig een goeden nacht,
En een lief vogeltje vliegt al aan,
't Wil bij mijn Kindeke slapen gaan;
Buiten suizelt de goede wind
Droomgefluister nu nacht begint . . .
Slaap dan, Lieveke, slaap maar zoet,
Moeder is bij je, en God is goed.

MIEN LABBERTON (Muziek op bladz. 12 en 13).

REIN VALKHOFF

NIKKER

Ook op de nieuwe school was het mis.

Eddy had juist vurig gehoopt, dat het hier eindelijk eens beter zou worden. Maar de jongens sarden hem overal waar ze konden en hielden hem buiten elk spel en het „Hoofd” en de onderwijzers schenen met dit geval wat verlegen te zitten en het nog te willen aanzien. Zij hoopten, dat het wel luwen zou, als het nieuwtje er eenmaal af was. Ze gaven hiër een draai om de ooren, als het werkelijk niet anders meer kon, deelden dàar strafwerk uit, maar ze hielden zich voorloopig nog zooveel mogelijk afzijdig.

Eddy ging zichzelf verachten, omdat hij een „neger” was. Want dàt was schuld aan alles.

Eigenlijk al zoolang hij op school was, werd hij nagewezen als een vreemd wezen en was hij „de nikker”.

Vroeger — ja, toen was het allemaal anders geweest; eerst in Nederland's West, in Paramaribo, waar hij geboren was. Vader had verteld, dat ze daar niet naar negers omkeken, dat negers daar heel gewoon waren. Maar van die tijd wist Eddy zich niets meer te herinneren. Als baby was hij al naar Holland gekomen, waar zijn Vader een goed betaalde betrekking als portier van een grootstads-bioscoop had gekregen. Daarna waren de eerste jaren ook nog wel heerlijk geweest, als hij met Moeder in het Vondelpark mocht wandelen en hij overal lekkers kreeg en geknuffeld werd door vriendelijke dames, die hem zoo'n grappigen,

zwarten krullebol vonden. In die tijd was hij alleen nog maar de koddige negerbaby en nog niet de „nikker”. Pas toen hij grooter werd en op school kwam, werd dat woord hem met alle mogelijke verachting toegebeten, alsof hij er schuld aan had, dat hij niet blank van huid was, zoals alle kinderen hier!

Vader zei altijd: „Je moet je er boven stellen; niet jij wordt er een haar minder door, als ze je naroeppen of treiteren, maar de jongens zelf. Als je 't je niet aantrekt en ze geen vat op je krijgen, zullen ze er vanzelf wel gauw mee ophouden!”

Maar de jongens hadden wèl vat op Eddy en hij trok het zich wèl aan. Hij werd stil en achterdochtig en hun sarren werd eer erger dan minder. Eigenlijk ook om hem had Vader een andere betrekking aangenomen als chauffeur van een bierbrouwerij aan den anderen kant van de stad. Dan moest Eddy naar een school, ook in die wijk van de groote stad en Vader en Moeder hoopten vurig, dat de verplaatsing naar een heel andere omgeving Eddy de kracht zou geven, het veranderde leven ook met moed te beginnen.

Eddy zelf had werkelijk alle moed en hoop, dat het nu beter zou worden. Hij praatte het voor zichzelf honderdmaal na: „niet er om geven, en als ze het te bar maken van je afbijten . . . een kerel zijn . . . je niet schamen, dat je een neger bent . . . dat nooit!”

Vader zelf was flink. Die kon lachen, als de voorbijgangers hem nakeken! O, Vader! . . . Vader zou het zelfs aandurven, om met zoo'n vreeselijk reclamebord voor schoensmeer op zijn rug door de straten te loopen en dan nòg te lachen. Hij had dat laatst van een neger gezien en hij had zich weer diep geschaamd, nu niet alleen voor zichzelf, dat hij een neger was, maar voor alle negers. Maar gelukkig had Vader een goede betrekking, eerst in de bioscoop in dat mooie roode uniform met veel goud en nu weer als chauffeur met die platte pet zoo'n beetje scheef achter op zijn kroeskop en het strak sluitende khaki-uniform aan.

Eddy wist wel zeker, dat hij het nooit zoo ver zou brengen als Vader, als het tenminste zoo door zou gaan. Hij zou niets durven, en als neger in Nederland moest je juist alles durven; dat begreep hij, zoo jong als hij was, al heel goed.

Eddy stond met zijn rug tegen het schoolgebouw aan en keek naar het spel van de andere kinderen. Hij stond in het speelkwartier altijd tegen een muur en omdat de speelruimte heelemaal als een binnenplaats met hooge muren ingesloten lag in een oud gedeelte van Amsterdam, kostte dat weinig moeite. Dan was hij zeker, geen jongens in den rug te hebben en altijd te kunnen zien, wat ze nu weer in het schild voerden. Alleen als de onderwijzers zijn kant uitkwamen, bewoog hij zich wel eens van den muur af, om te doen, alsof hij toevallig net daar kwam aanloopen. Hij monsterde van zijn plaats de jongens uit zijn klas en kende ze al uit elkaar sinds de eerste paar dagen, die hij op school was. Hij had dadelijk gevoeld, dat die lange blonde, die ze „de lange” noemden, het meest op hem gebeten was. Waarom? Hij wist het niet, maar het was zoo. De

„lange" had lange armen, die je overal konden knijpen en duwen, zonder dat je ze ooit afweren kon. Dan volgde de „schele" — die heelemaal niet scheel zag, maar een bril droeg en daarom zoo heette — die twee vervolgden hem zonder ophouden met hun plagerijen en geniepige streken. En omdat zij den grootsten mond hadden, sleepten ze met gemak de heele klas mee.

Eddy kreeg opeens een duivelsche gedachte, toen hij die twee wat afgezonderd van de anderen bezig zag: als ik die zóó sla, zóó vreeselijk sla, dat ze . . . ! Hij kneep zijn handen tot vuisten en ontspande ze ook dadelijk weer. Bah, wat was dat laf, om zulke dingen te denken!

Maar Eddy kon niet anders; hij was zóó gesard in zijn jonge leven, hij ging iedereen haten, jongens vooral en het zou nog eens verkeerd afloopen, als er niet iets ten goede gebeurde!

De „lange" voelde de blikken vol haat en draaide zich naar hem om. De onderwijzers liepen met den rug naar hen toe naar den anderen kant van de lange speelplaats. Toen fluisterde de „lange" een paar anderen wat in het oor en vóór Eddy er op verdacht was, werd zijn hand vast gegrepen en werd hij meegesleurd aan het eind van een lange rij joelende kinderen. De hand van den „lange" hield zijn pols stijf vast. Eddy kon niet los en moest wel meehollen, zich mee laten sleuren door den „lange" en die langen slinger.

Terug holden de jongens, juichend en schreeuwend, weer de speelplaats over. De onderwijzers bleven er naar kijken en hadden er schik in. Ze dachten niet anders, of Eddy deed vrijwillig mee.

Maar bij de bocht, dicht bij een muur, hield de voorman van den slinger in, de volgende uit de rij maakte ook een zwaai, de „lange" trok nog eens extra ver uit, vóór hij losliet . . . en met een geweldigen boog vloog Eddy los en voorover op den grond. Een hoonend gejuich ging op. De „lange" had zijn zin. Maar onmiddellijk verstomde het gejoel. Want Eddy was even stil blijven liggen, toen opgesprongen en op den „lange" afgevlogen als een niet te bedwingen duivel. Het wit van zijn oogen stond akelig groot in het donkere gezicht, zijn open mond toonde schitterend het hagelwitte gebit. Eddy hijgde en stond hoog opgericht in zijn woede. En hij sloeg . . . sloeg . . . en dacht aan geen goede voornemens meer, niet aan Vader, die er alleen om gelachen zou hebben . . . hij dacht heelemaal niet meer.

De onderwijzers schoten toe. De eene greep den „lange" beet en de andere, Mijnheer Vreeland, de aardige met het rossige baardje, die heel jonge meester, die ze allemaal erg graag mochten, rukte aan Eddy en greep toen zijn polsen vast.

Eddy liet zich willoos meetrekken, wist niet veel meer. Pas bij de waterkraan besepte hij, dat hij daar stond en dat meneer Vreeland zijn gezicht met zijn zakdoek afbette. Toen hoorde hij de bel en het stampen van de kinderen, die de gang inliepen en daarna de trap opstommelden tegelijk meester's stem: „Zoo, Ed, nou gaan wij ook maar eens naar binnen". Verder zei meneer niets en Eddy vond het allemaal wel goed.

In het lokaal zaten alle kinderen al; de „lange” zat ook op zijn plaats en hilde al niet meer. Hij keek met giftige oogen naar Eddy. De ernstige, maar strenge blik van den meester bedwong hem.

Toen wachtte de klas op den uitbrander, die wel verschrikkelijk moest worden. Voorzichtige Jaap, nummer één van de klas, berekende voor zichzelf de kansen, wie van de twee de meeste strafregels zou krijgen, de „lange” of de „nikker”. De „lange” was eigenlijk begonnen, maar dat kon meneer niet weten. De „nikker” had geslagen en dat wist meneer wel. Dus de „nikker” zou de zwaarste straf krijgen. Misschien zou hij wel een dag van school gestuurd worden!

Mientje Jansen vermoedde ook zoo iets en zij vond het opeens heel naar, want wat kon je er nu eigenlijk aan doen, dat je een neger was? En de jongens plaagden hem altijd en lieten hem nooit meespelen.

Mientje had een erg goed hart, waar al die narigheid niet in paste. Alle kinderen wachtten stil de straf, die komen moest. En heelemaal zeker van zichzelf waren ze eigenlijk ook niet.

Maar . . . vreemd . . . er kwam niets.

De meester keek wel heel ernstig en begon niet met de les, maar hij zei niets. Hij ging zitten en bladerde eerst wat in een blocnootje, schreef er toen met een potloodje in . . . alles heel langzaam. Toen stond hij weer van den stoel op en liep, ook weer langzaam, naar den grooten reclamekalender op de deur. Daar sloeg hij een blad op, en opeens wees zijn vinger een datum aan: „18 Mei”.

Alle kinderen zagen het, maar geen van hen dacht er op dit oogenblik aan, wat er ook weer op die datum was.

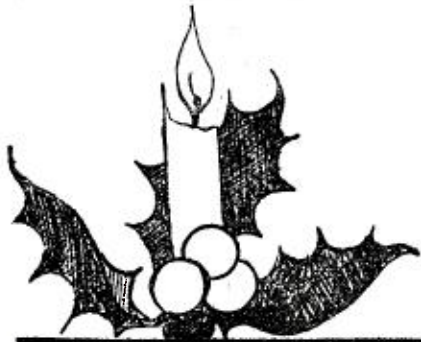
Tot meester's stem rustig en gewoon als altijd, niet streng, maar ook niet vriendelijk, vroeg: „Wie doen er van jullie met de optocht mee? . . . ik bedoel, de optocht op de Jeugdvrede(s)dag? . . . 18 Mei?”

Mientje stak gauw haar vinger op: „Ik, Meneer!” en toen kwamen er allemaal vingers omhoog: ik . . . en ik . . . ik!

Jaap zei, half lachend om zoo'n vraag van den meester — die moest dat toch weten, al ging de leiding ook van het „Hoofd” uit! —: „allemaal ommers?”

Meester Vreeland liet het kalenderblad weer vallen; hij liep tot voor de klas terug en bekeek aandachtig de stompe punt van zijn potlood:

„Zoo . . . allemaal? . . . waarom eigenlijk?”

Nee maar, dat was me ook een vraag! De klas begon te lachen. De meester deed zoo mal opeens; maar toch was het ook wel een opluchting, dat er niet over de vechtpartij gesproken werd. Alleen Jaap vertrouwde het niet heelemaal; hij speurde iets van verband tusschen deze vraag en de ruzie op de speelplaats. Maar begrijpen deed hij het nog niet.

Goedige Mien lachte haar vriendelijksten

lach en sprak uit naam van de heele klas: „Omdat we natuurlijk allemaal vrede willen!”

De meester zei niet ja en niet nee; hij bleef staan, alsof hij nog op iets wachtte en Mien voelde zich geroepen, om nu nog meer uit te leggen: „We willen natuurlijk getuigen van onze goede-wil voor vrede; want als alle kinderen dat doen, dan maken ze later als groote menschen ook geen oorlog meer!”

De „schele” fluisterde zóó, dat Mien het hooren kon: „Ze kan 't net zeggen als de juffrouw uit de laagste klas!” Mien voelde den spot en werd woedend op die jongen, die ze een gluiper vond. En ze riep hard: „Ja zeker, en als alle menschen dat maar wouen bedenken, dan kwam er nooit geen oorlog meer, nóóit meer!”

De meester deed, of hij den spot van den jongen met den bril niet gehoord had. Hij ging in een gemakkelijke houding, half op de bank, vlak vóór Mien zitten. Zoo praatte hij met haar alleen en met zijn blik hield hij de heele klas geboeid. Hij zag, hoe Eddy de woorden van zijn lippen las, aandachtig, maar nog achterdochtig.

„Ja Mien, dat zeg je heel goed en je zult wel denken: waarom vraagt de meester dat allemaal . . . Je hebt ook wel gelijk; maar vertel me nu eens, hoe denk je je dat, als er nu geschillen, misverstanden of ruzies tusschen de verschillende volken komen — dat kan toch? — hoe moeten die dan opgelost worden?”

„Door de Volkenbond natuurlijk!” zei Mien effen; ze voelde zich opeens zoo vreemd teleurgesteld, dat de meester, juist de aardigste van allemaal, zoo iets nu vragen kon!

„Heel goed — dus door er met elkaar over te prátén — het uit te praten, om zoo te zeggen — en niet er om te vechten!”

De meester wachtte en in dat oogenblik begreep pientere Jaap opeens, welk verband er tusschen Meneer's woorden en de vechtpartij was. Hij keek naar Eddy om en die sloeg zijn oogen weer neer.

Meester Vreeland zag dat en ging vlug door: „Juist, zóó moet het zijn, daarom alleen al, omdat wij Christenen zijn en we deze paar woorden vast willen houden: „Hebt uw naasten lief!” Dat zegt eigenlijk alles, en daaruit volgt ook alles: vrede — Volkenbond — of liever gezegd: eerst Volkenbond en als we daar maar al ons vertrouwen aan geven, volgt vanzelf de vrede. Geweld past niet bij ons. Je kunt het ook nog zóó zeggen: „wij zijn allen broeders”. Zooals we hier bij elkaar zitten en de heele stad en het heele land en de heele wereld. Begrijp je wel goed, wat dat zeggen wil?”

Mien knikte dankbaar naar den meester. Nu begreep ze hem weer; nu was het allemaal weer goed, dat hij dit zei. En ze wachtte in de grootste spanning, wat hij antwoorden zou, toen Jaap wat lachend riep: „Ja maar, meneer, broers, die vechten toch ook wel eens met elkaar?”

Mijnheer Vreeland glimlachte zacht: „Ja zeker, Jaap, dat doen ze ook wel. Maar echte broeders, in de zin, waarin ik zoo juist sprak, die vechten niet! En luister nu eens goed: die plagen elkaar ook niet — die

nemen elkaar, zooals ze zijn, met al hun eigenaardigheden; — of ze nu een bril dragen, of dat ze een puntbaardje hebben, zooals ik — of ze zien er weer anders uit — die houden gewoon van elkaar — die hebben hun naasten lief, om het nu zoo maar te zeggen. En als ze het eens niet eens met elkaar zijn, wel, dan slaan ze er niet dadelijk op los, maar dan praten ze het met elkaar uit; en hun Broederbond lost alle moeilijkheden op. En om nu bij ons zelf te blijven, want met alle dingen moet je immers allereerst met jezelf beginnen: als jullie eens een misverstand hebt, dan wil ik dat wel met jullie bepraten en dan zal ik wel de voorzitter zijn van jullie eerste Volkenbondsvergadering. Als jullie dat een goed idee lijkt, dan wil ik dat zoo wel met je afspreken?"

Mien lachte stilletjes voor zich heen. Jaap juichte: „ja, doen . . . doen!" De „lange" keek even naar Eddy opzij en voor den meester was die enkele blik het bewijs, dat zijn woorden begrepen waren.

Meester Vreeland veegde met zijn zakdoek langs zijn voorhoofd. Mien fluisterde: „Meneer heeft 't er warm van!" Toen draaide de meester zich om; hij zocht het leesboekje en hield het verdere uur leesles en liet Mien met haar klare stemmetje het langste lezen.

Zelf kon hij onderwijl denken . . . denken . . . aan wat zoo heel eenvoudig is: „O, als de menschen die eenvoudige dingen toch maar eens wat meer willen bedenken en vooral naleven! Maar dat die jongens ze zullen begrijpen en vasthouden voor hun leven, daar zal ik voor zorgen!" Hij was heel zeker, dat ze zijn woorden in verband met Eddy wel begrepen hadden. Maar hoe ze het in praktijk zouden brengen, zou morgen pas blijken.

Meester Vreeland kreeg den volgenden dag een van de gelukkigste oogenblikken van zijn leven. Dadelijk bij het begin van het speelkwartier werd Eddy van den muurkant weggehaald door wat kinderen uit zijn klas, waar Jaap en Mien ook bij waren; nu niet in een woesten slinger, maar met een paar eenvoudige woorden, om mee te doen. En na de eerste oogenblikken van onwennigheid en achterdocht, stonden toevallig Eddy en de „lange" naast elkaar in de rij, zonder elkaar bewust te zien, juichend en verdiept in het spel.

Telkens schalde door alle bijnamen heen het woord „nikker" over de speelplaats, maar dezen keer voor het eerst zonder den hatelijken klank; gewoon een bijnaam, zonder beteekenis verder.

Toen wist de meester, dat zijn woorden „goed" begrepen waren!

